

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3198/2017. (VII. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.469/2016/7. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Tóth László, 6500 Baja, Kossuth u. 8.) 2017. március 14. napján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.I.20.469/2016/7. sorszámú ítélete megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint az ítélet ellentétes az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint a 28. cikkével.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint a felperes (jelen ügyben: indítványozó) édesapja (a továbbiakban: örökhagyó) és az alperes élettársi kapcsolatban éltek az örökhagyó ingatlanában, amelyet közösen újíttak fel. Az örökhagyó és az alperes öröklési szerződést kötöttek, amelyben az örökhagyó az alperes által vállalt tartás és gondozás fejében úgy rendelkezett, hogy halála esetén a perbeli ingatlanon fennálló 1/2 tulajdoni hányadát az alperes örökölje. Ennek megfelelően a közjegyző az örökhagyó halálát követően ideiglenes hatályú rész-hagyatékátadó végzésével szerződéses öröklés címén az alperesnek adta át az örökhagyó perbeli ingatlanon fennálló 1/2 tulajdoni hányadát.
- [3] A Bajai Járásbíróság a 2015. április 14. napján kelt 6.P.20.350/2014/26. sorszámú ítéletében elutasította a felperes öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetét. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a megállapodás nem tekinthető érvényes öröklési szerződésnek, mivel az gondozási szerződést leplezett. Ugyanakkor kimondta, hogy az örökhagyó szerződésben tett nyilatkozata az írásbeli magánvégrendelet kellékeinek megfelelt, tehát írásbeli magánvégrendeletnek minősült.
- [4] A felperes fellebbezése folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék a 2015. december 7-én kelt 1.Pf.21.550/2015/12. sorszámú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy a perbeli öröklési szerződés érvénytelen, de az örökhagyónak az alperes javára szóló magánvégrendeleteként érvényes. A másodfokú bíróság a magánvégrendelet alaki érvényessége tekintetében hiányosnak ítélte a bizonyítási eljárást, ezért ismételten kihallgatta a két okirati tanút.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a 2016. november 9-én kelt Pfv.I.20.469/2016/7. sorszámú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria ítélete indokolásában rámutatott arra, hogy az első- és másodfokú bíróság ítéletei nem voltak következetesek abban, hogy egyrészt az állapították meg, hogy az öröklési szerződés gondozási szerződést leplezett, másrészt pedig azt, hogy az örökhagyó szerződéses nyilatkozata írásbeli magánvégrendeletnek minősül. A Kúria a két megállapítás logikai ellentmondásossága ellenére a rendelkezésre álló bizonyítékokból levont következtetést, miszerint az örökhagyónak az érvénytelen öröklési szerződésbe foglalt nyilatkozata írásbeli végrendeletnek minősül, helytállónak ítélte.
- [6] Az indítványozó beadványában azt kifogásolta, hogy a Kúria ítéletének indokolása ellentmondásos. Álláspontja szerint akkor lehetett volna végrendeletnek minősíteni a perbeli megállapodást, ha a tényállásban az került volna megállapításra, hogy „végrendeletet leplez.” Ezen túlmenően azt állította, hogy az ítéletek nyilvánvalóan okszerűtlen, a logika szabályaival nyilvánvalóan ellentétes következtetésekre jutottak és iratellenes megállapításokat tettek. Az elsőfokú bíróság elmulasztotta tájékoztatni arról, hogy kinek kell bizonyítani azt, hogy a perbeli öröklési szerződés végrendeletnek minősül. A másodfokú és a felülvizsgálat ítélet pedig nem vette figyelembe a végrendelet megtámadására vonatkozó bizonyítékait, illetve a másodfokú bíróság nem részletezte a pernyeresség és a perköltség viselésére tett megállapítását.

- [7] Az indítványozó – az Alkotmánybíróság Hivatalának hiánypótlási felhívását követően – 2017. május 5-én érkezett beadványában kiegészítette az indítványt. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét azzal indokolta, hogy a bíróság nyilvánvalóan okszerűtlen, a logika szabályaival nyilvánvalóan ellentétes következtetésekre jutott és iratellenes megállapításokat tett, illetve nem vizsgálta a végrendelet megtámadására vonatkozó érveit.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróságnak először azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz eleget tesz-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem törvényi követelményeinek.
- [9] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme csak részben felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt formai követelményeknek. Az indítványozó megjelölte azt a törvényi rendelkezést, amely az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapítja [Abtv. 27. §], kifejtette az indítvány benyújtásának indokait, hivatkozott az Alaptörvényben biztosított jogaira, és kifejezett kérelmet terjesztett elő a Kúria Pfv.I.20.469/2016/7. sorszámú ítélete megsemmisítésére. Az indítványozó a kifogásolt ítéletekkel összefüggésben kifejtette indokait az Alaptörvény XXXVIII. cikk (1) bekezdésének vélt sérelme tekintetében, de nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy azok miért ellentétesek az Alaptörvény R) cikkével, XIII. cikkével, XV. cikkével, XXIV. cikkével, XXVIII. cikk (7) bekezdésével és 28. cikkével. Nem felel meg az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott formai követelménynek a beadvány, ha az a támadott bírói döntések leírását és pusztán a törvényességi szempontú kritikáját, valamint az indítványozó szerint az Alaptörvény ezáltal sérülni vélt szabályai idézését tartalmazza, azok tényleges összekapcsolása nélkül.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság a formai követelményeknek való megfelelés vizsgálatát követően – az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján – az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. §-a és 29. §-a szerinti feltételeknek való megfelelést vizsgálta.
- [11] 3.1. Az indítványozó a bírósági eljárásban felperesként vett részt, így érintettsége a támadott ítéletekkel összefüggésben egyértelműen megállapítható. Az Abtv. 27. §-a azonban nem csupán az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló ügyben (jelen esetben: öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti per) való érintettséget követeli meg, hanem feltételezi az összefüggést az alapügy és az alkotmányjogi panasz eljárás között. Az alapügyben való érintettség az alkotmányjogi panasz eljárás szükséges, de nem elégséges feltétele. Az alkotmányjogi panasz funkciója a jogorvoslat, amely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét feltételezi. Jelen alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény R) cikkére és 28. cikkére – azon túlmenően, hogy az indítvány erre vonatkozó indokolást nem tartalmaz – nem is lehet alappal hivatkozni, mivel ezek önmagukban nem vetik fel az indítványozó Alaptörvényben garantált jogainak sérelmét.
- [12] 3.2. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogra is azzal az indokolással, hogy a bíróság nyilvánvalóan okszerűtlen, a logika szabályaival nyilvánvalóan ellentétes következtetésekre jutott és iratellenes megállapításokat tett, illetve nem vizsgálta a végrendelet megtámadására vonatkozó érveit.
- [13] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza állandó gyakorlatát, mely szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012 (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.

- [15] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben megállapította, hogy az indítvány a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára irányul, az indítványozó ugyanis nem a kifogásolt bírói döntésben foglalt jogértelmezést kifogásolta, hanem felülvizsgálati érvelést adott elő.
- [16] Az indítványozó az első és másodfokú bírói döntéssel szemben is hivatkozott a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog sérelmére, de azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését nem kérte.
- [17] Tehát az alkotmányjogi panasz a konkrét ügyben a hivatkozott Alaptörvényben biztosított jogokkal összefüggésben nem vet fel sem az egyedi ügyön túlmutató alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló, az alkotmányjogi panasz hatáskörben orvosolható alaptörvény-ellenességet.
- [18] Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt formai követelményeknek, részben az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 10.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/817/2017.

